

**ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΗ ΒΙΩΣΙΜΗ
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ**

ΦΟΡΟΥΜ ΙΙ: ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ – ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ

***Θέσεις – προτάσεις του Οικονομικού Επιμελητηρίου της Ελλάδας
(Περιφερειακό Τμήμα Κεντρικής Μακεδονίας)***

1. Εισαγωγή

Η προοπτική ανάδειξης της Ελλάδας ως δύναμη οικονομικής και πολιτιστικής ανάπτυξης στο χώρο της Νοτιοανατολικής Ευρώπης και των Βαλκανίων ειδικότερα, προσδίδει στη Θεσσαλονίκη μια μοναδική δυναμική με μεγάλες προοπτικές. Οι συνεχείς πολιτικοοικονομικές εξελίξεις στον Ευρωπαϊκό χώρο δημιουργούν ισχυρές τάσεις διεθνοποίησης της πόλης και μεταβολής των υφισταμένων δομών σε όλους τους τομείς. Για το λόγο αυτό, κρίνεται παραπάνω από απαραίτητη η χάραξη ενός στρατηγικού σχεδίου δράσης για τη βιώσιμη ανάπτυξη της Θεσσαλονίκης τα επόμενα χρόνια.

2. Προϋποθέσεις για τη βιώσιμη ανάπτυξη της Θεσσαλονίκης

Παραδείγματα Ευρωπαϊκών πόλεων που σημείωσαν υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης τα τελευταία χρόνια μας διδάσκουν ότι οι βασικότερες προϋποθέσεις για την ανάπτυξη μιας πόλης-περιοχής είναι η ύπαρξη υποδομών (οδικών, θαλάσσιων, σιδηροδρομικών, αεροπορικών, τηλεπικοινωνιακών) ικανών να υποστηρίξουν την ανάπτυξη, η ενδυνάμωση και διεύρυνση του παραγωγικού ιστού, η προσέλκυση κεφαλαίων και επενδύσεων, η ύπαρξη ικανού ανθρώπινου δυναμικού και αξιόλογων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων (Πανεπιστήμια), η δημιουργία και αξιοποίηση της γνώσης μέσω της σύνδεσης των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων με τις επιχειρήσεις, η βελτίωση της ποιότητας ζωής και τέλος, η αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της πόλης.

3. Συγκριτικά πλεονεκτήματα της Θεσσαλονίκης

Η περιοχή της Θεσσαλονίκης συγκεντρώνει αρκετά συγκριτικά πλεονεκτήματα, τα οποία, με την κατάλληλη αξιοποίηση, μπορούν να δώσουν την ευκαιρία στη

Θεσσαλονίκη να αναδειχθεί σε οικονομικό και πολιτιστικό κέντρο της ευρύτερης περιοχής των Βαλκανίων. Τα πλεονεκτήματα αυτά είναι η στρατηγικής σημασίας θέση της πόλης (μικρότερη απόσταση από τις χώρες της Βαλκανικής σε σχέση με την Αθήνα), η ύπαρξη του μεγαλύτερου εξαγωγικού λιμένος της χώρας, τα δύο Πανεπιστήμια της πόλης (Αριστοτέλειο, Παν. Μακεδονίας) με υψηλού επιπέδου ακαδημαϊκό προσωπικό, το Τεχνολογικό Πάρκο, η Βιομηχανική Περιοχή, η Διεθνής Έκθεση (με πολύ μεγάλο αριθμό εκθετών και επισκεπτών) και η γειτνίαση με τουριστικούς προορισμούς (π.χ. Χαλκιδική). Επιπλέον, τα τελευταία χρόνια, η Θεσσαλονίκη έγινε έδρα σημαντικών κέντρων-οργανισμών (παρευξείνια τράπεζα, ευρωπαϊκό κέντρο συνεχούς εκπαίδευσης και επιμόρφωσης-CEDEFOP, οργανισμός ανασυγκρότησης των Βαλκανίων, χρηματιστηριακό κέντρο, ινστιτούτο τηλεπικοινωνιών και πληροφορικής της Ν.Α. Ευρώπης κ.ά.).

4. Προτάσεις

4.1. Ενίσχυση υποδομών

Δεν είναι δυνατή η ανάδειξη της Θεσσαλονίκης ως πολιτικοοικονομικού κόμβου των Βαλκανίων χωρίς την άμεση αναβάθμιση των οδικών, θαλάσσιων, σιδηροδρομικών, αεροπορικών και τηλεπικοινωνιακών υποδομών της και μάλιστα πριν τη διεξαγωγή της EXPO 2007. Πιο συγκεκριμένα, κρίνεται επιτακτική η επέκταση του αεροδρομίου της πόλης, έτσι ώστε να είναι δυνατή η άμεση αεροπορική σύνδεση της Θεσσαλονίκης με μεγάλες πόλεις του εξωτερικού, καθώς και η αναβάθμιση του σιδηροδρομικού δικτύου για την ταχύτερη σύνδεση της πόλης με τους γύρω νομούς και τις γειτονικές χώρες. Εξέχουσα σημασία για το εμπόριο και τη διακίνηση των εμπορευμάτων κατέχει ο εκσυγχρονισμός του λιμένος, η διάνοιξη της Δυτικής εισόδου της πόλης και της περιφερειακής οδού (με κατασκευή ανισόπεδων κόμβων), η αποπεράτωση της Εγνατίας οδού και η σύνδεσή της με τα εθνικά και ευρωπαϊκά οδικά δίκτυα.

Επίσης, θα πρέπει επιτέλους να δρομολογηθεί η κατασκευή του μετρό και της υποθαλάσσιας αρτηρίας, καθώς και να δημιουργηθούν νέοι χώροι στάθμευσης. Το υπάρχον συγκοινωνιακό δίκτυο, για μια πόλη που εκτείνεται πλέον από τη Σίνδο μέχρι την Περαία και από την παραλία μέχρι το Φίλυρο, κρίνεται ανεπαρκές. Είναι απαραίτητο λοιπόν να επανασχεδιαστεί το υπάρχον δίκτυο, λαμβάνοντας υπόψη όχι μόνο τις υφιστάμενες ανάγκες μετακίνησης και κυκλοφορίας, αλλά και την μελλοντική κατάσταση μετά από 10-20 χρόνια. Χαρακτηριστικά είναι τα

παραδείγματα της ανεπαρκούς συγκοινωνιακής σύνδεσης του αεροδρομίου με την πόλη, καθώς και της εικόνας που παρατηρείται κάθε πρωί στα λεωφορεία με κατεύθυνση τα ΤΕΙ Σίνδου.

4.2. Ενδυνάμωση του παραγωγικού ιστού και προσέλκυση κεφαλαίων και επενδύσεων

Προτείνεται η ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας, με ιδιαίτερη έμφαση στις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στο χώρο των νέων τεχνολογιών και πιο συγκεκριμένα στον τομέα του ηλεκτρονικού εμπορίου (e-commerce) και των logistics. Δεδομένου μάλιστα ότι υπάρχουν οι προϋποθέσεις (βλ. Πανεπιστήμια) για την “παραγωγή” υψηλά καταρτισμένου ανθρώπινου δυναμικού, μπορεί η Θεσσαλονίκη να αποτελέσει την έδρα αφενός νέων-δυναμικών επιχειρήσεων και αφετέρου την “περιφερειακή” έδρα πολυεθνικών εταιρειών για δραστηριοποίηση στο χώρο των Βαλκανίων. Ιδιαίτερα όσον αφορά τις επιχειρήσεις που θα απασχολούνται στο χώρο των νέων τεχνολογιών, είναι σημαντική η περαιτέρω διεύρυνση και ανάπτυξη του Τεχνολογικού Πάρκου, έτσι ώστε να μετατραπεί σε μια “κοιτίδα” έρευνας, ανάπτυξης και παραγωγικότητας. Επίσης, σχετικά με την πραγματοποίηση νέων επενδύσεων, είναι απαραίτητη η επαναφορά του προηγούμενου καθεστώτος του αναπτυξιακού νόμου (Β’ ζώνη). Τέλος, όσον αφορά το φλέγον θέμα της ανεργίας στην πόλη μας, θα πρέπει να ενταθούν οι έλεγχοι κατά την είσοδο και την παραμονή των λαθρομεταναστών.

4.3. Σύνδεση των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων με τις επιχειρήσεις για δημιουργία και αξιοποίηση της γνώσης

Η Θεσσαλονίκη έχει το προνόμιο να διαθέτει δύο διεθνούς φήμης και κύρους Πανεπιστήμια, το Αριστοτέλειο και το Παν. Μακεδονίας. Υπάρχει συνεπώς μια τεράστια “δεξαμενή” γνώσης, αλλά και ανθρώπινου δυναμικού, η οποία θα πρέπει να αξιοποιηθεί κατάλληλα. Οι εποχές που τα Πανεπιστήμια παρείχαν κατ’ αποκλειστικότητα θεωρητικές και -τις περισσότερες φορές ανεφάρμοστες- γνώσεις, έχουν περάσει ανεπιστρεπτί. Είναι περισσότερο από ποτέ απαραίτητη η σύνδεση και η συνέργεια των Πανεπιστημίων με τις επιχειρήσεις, όχι μόνο της Θεσσαλονίκης αλλά και των γύρω περιοχών και χωρών. Αυτό θα επιτευχθεί με τη δημιουργία νέων Πανεπιστημιακών τμημάτων (Ναυτιλιακές Σπουδές, Διεθνές Εμπόριο, Ψηφιακή Οικονομία-Ηλεκτρονικό Επιχειρείν), με την από κοινού συμμετοχή σε ερευνητικά προγράμματα για αντιμετώπιση πραγματικών επιχειρησιακών προβλημάτων, με

καθιέρωση ειδικών υποτροφιών από τις επιχειρήσεις για Πανεπιστημιακές σπουδές, με ειδικά προγράμματα απασχόλησης φοιτητών σε επιχειρήσεις και με τη διενέργεια εκδηλώσεων-ημερίδων-συνεδρίων για τη μεταλαμπάδευση των γνώσεων, των εμπειριών και των ιδεών από τη μία πλευρά προς την άλλη.

4.4. Βελτίωση ποιότητας ζωής

Η οικονομική ανάπτυξη μιας πόλης-περιοχής ελλοχεύει πολλούς κινδύνους, ιδιαίτερα όταν αυτή γίνεται χωρίς την προγενέστερη ύπαρξη ενός στρατηγικού σχεδίου δράσης. Τις περισσότερες φορές μάλιστα, η ανάπτυξη αποβαίνει σε βάρος της ποιότητας ζωής των κατοίκων της πόλης-περιοχής, κάτι που γίνεται εύκολα αντιληπτό ιδιαίτερα στη Θεσσαλονίκη. Θα πρέπει βέβαια να τονιστεί ότι η ποιότητα ζωής δεν αφορά μόνο τους κατοίκους της πόλης, αλλά και τους «εν δυνάμει» κατοίκους, είτε μόνιμους είτε προσωρινούς, που θα εγκατασταθούν στη Θεσσαλονίκη τα επόμενα χρόνια (π.χ. στελέχη ξένων εταιρειών). Για το λόγο αυτό, θα πρέπει να προσεχθούν και να αναβαθμιστούν ιδιαίτερα οι υπηρεσίες υγείας, οι δυνατότητες αναψυχής είτε μέσα στην πόλη είτε πλησίον αυτής, η επάρκεια χώρων στάθμευσης, η ύπαρξη ελεύθερων χώρων για ξεκούραση και παιχνίδι και η εύκολη πρόσβαση και μετακίνηση στην αγορά της πόλης, ιδιαίτερα όσον αφορά τις «ευαίσθητες» κοινωνικές ομάδες (παιδιά, ηλικιωμένοι, άτομα με ειδικές ανάγκες). Απαραίτητη είναι επίσης η αποπεράτωση του έργου του βιολογικού καθαρισμού, ενώ θα βοηθήσει στην “εξοικονόμηση” χώρων στο κέντρο της πόλης η μετεγκατάσταση της Διεθνούς Έκθεσης Θεσσαλονίκης.

4.5. Αξιοποίηση συγκριτικών πλεονεκτημάτων της Θεσσαλονίκης

- ✓ «Εκμετάλλευση» του Χρηματιστηριακού Κέντρου και της Παρευξείνιας Τράπεζας, έτσι ώστε η Θεσσαλονίκη να αναδειχθεί ως κέντρο χρηματοοικονομικών υπηρεσιών στα Βαλκάνια και τη Ν.Α. Ευρώπη. Κάτι τέτοιο προϋποθέτει βέβαια την ενίσχυση του ρόλου του χρηματιστηριακού κέντρου της Θεσσαλονίκης, τη μεγαλύτερη ευελιξία του και την αυτοδυναμία του από το Χρηματιστήριο της Αθήνας.
- ✓ Άμεση επίλυση του θέματος της Helexpo και παραχώρησή της στους φορείς, έτσι ώστε να παραμείνει στη Θεσσαλονίκη.
- ✓ Δημιουργία υποδομής (συνεδριακά κέντρα, ξενοδοχεία) για φιλοξενία περισσότερων εκδηλώσεων και συνεδρίων διεθνούς εμβέλειας.

- ✓ Ανάδειξη των μνημείων της πόλης και των αρχαιολογικών-βυζαντινών της θησαυρών, μέσα από την εκπόνηση ενός στρατηγικού σχεδίου προώθησης και προβολής της Θεσσαλονίκης, τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό.

5. Επίλογος

Είναι σαφές ότι η Θεσσαλονίκη τα επόμενα χρόνια θα βρεθεί στο επίκεντρο των οικονομικών εξελίξεων και θα αναδειχθεί ως ένα σημαντικό “σταυροδρόμι” για τα Βαλκάνια και τη Νοτιοανατολική Ευρώπη. Η ύπαρξη αρκετών ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων προσφέρει στην πόλη μας μεγάλες δυνατότητες ανάπτυξης, οι οποίες όμως από μόνες τους δεν είναι αρκετές. Υπάρχουν αρκετά προβλήματα στη Θεσσαλονίκη σε θέματα υποδομών, ανεργίας, ανταγωνιστικότητας και ποιότητας ζωής, τα οποία θα πρέπει να επιλυθούν άμεσα. Η επίλυσή τους δεν θα πρέπει να γίνει με προχειρότητα, σπασμωδικές κινήσεις και χρονικό ορίζοντα 3-5 χρόνων, αλλά βάσει ενός ολοκληρωμένου στρατηγικού σχεδίου δράσης, το οποίο θα θέτει τις βάσεις για την ορθολογική ανάπτυξη της πόλης την επόμενη εικοσαετία. Στην προσπάθεια αυτή, το Οικονομικό Επιμελητήριο της Ελλάδος και ιδιαίτερα το Περιφερειακό Τμήμα Κεντρικής Μακεδονίας θα σταθεί ουσιαστικός αρωγός, συμβάλλοντας με την τεχνογνωσία του στην αντιμετώπιση θεμάτων σχετικά με την οικονομική ανάπτυξη της πόλης.

Βασιλεία Σακκαλή-Νάνου

Πρόεδρος Οικονομικού Επιμελητηρίου της Ελλάδας

Περιφερειακό Τμήμα Κεντρικής Μακεδονίας